

DOI: <https://doi.org/10.53486/sstc2024.v1.65>

CZU: 336.02:330.35(478)

THE IMPACT OF FISCAL POLICY ON ECONOMIC GROWTH IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

IMPACTUL POLITICII FISCALE ASUPRA CREȘTERII ECONOMICE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

MUNTEANU Evelina, studentă, specialitatea: FB

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Banulescu-Bodoni 61

Telefon: +37368951824

e-mail autor: munteanu.evelina@ase.md

Abstract: In a world that changes day by day, the capability to maintain the stability in the economical area, making sure that all possible tools and approaches are taken into account, is pivotal for a prosperous development of the general condition of the country. Being guided by efficiency, the main purpose of the fiscal policy is to reduce the budget deficit, to combat tax evasion and to minimize the public debt. Furthermore, there are also more general aims like social welfare, combating poverty and reducing unemployment. In addition, the 2024 objectives include as well fiscal instruments for enticing and maintaining skilled labor; reviewing the mechanisms for calculating and paying taxes and fees so that it simplifies and clarifies the legislative framework, deters the "salary in an envelope" phenomenon, incorporates measures to improve fiscal administration, etc. Other budgetary policy measures aim to clarify existing ambivalent situations in the budgetary-fiscal legislation and bring more comprehensibility to its acknowledgement and application. Likewise, new projects, foreseen for the fiscal policy, aims to continue the process of syncing national legislation with European Union practices, primarily in the part affiliated to VAT and excise duties. In this order of ideas, the main purpose of this research is to expose data, using the descriptive, analytical, comparative, graphic, tabular, inductive and deductive method, that describe the fiscal policy in the Republic of Moldova in the range of 2019-2023, resulted in a gradual increase in the economical indicators.

Key words: fiscal policy, economic growth, fiscal instruments, taxes, public budget.

JEL CLASSIFICATION: G18

INTRODUCERE

Importanța și obiectivele cercetării. În scopul compensării cheltuielilor necesare întreținerii sale, dar și îndeplinirii obligațiunilor față de cetățeni, statul a reglementat veniturile bugetare drept obligației juridică în ceea ce privește îndatoriile cetățenilor, principalul mijloc prin care acest lucru este îndeplinit fiind prin cel al impozitului, considerat o contribuție bănească impusă, fără contraprestație și, totodată, cu titlu nerambursabil, datorată bugetului de stat de către persoanele juridice și fizice. Acesta, precum și alți factori cruciali, reușesc să fie monitorizați, în scopul prosperării și adaptabilității economice, prin intermediul politicii fiscale.

Politica fiscală este un element fundamental a politicii economice, care, prin intermediul sistemului impunerii și taxării, urmărește să dirijeze, stimulând activitatea economică la nivel agregat.^[3] Amprenta pe care și-o pune politica fiscală asupra întregii societăți și asupra derulării proceselor economico-financiare este imensă, iar factori precum nivelul veniturilor cetățenilor, raporturile dintre sectorul public și cel privat, precum și starea actuală a economiei îi determină particularitățile.

Obiectivele cercetării sunt reprezentate de analizarea importanței și influenței politicii fiscale în Republica Moldova, constituient, indubitabil, absolut necesar pentru o bună funcționare a tuturor proceselor economice ale statului.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

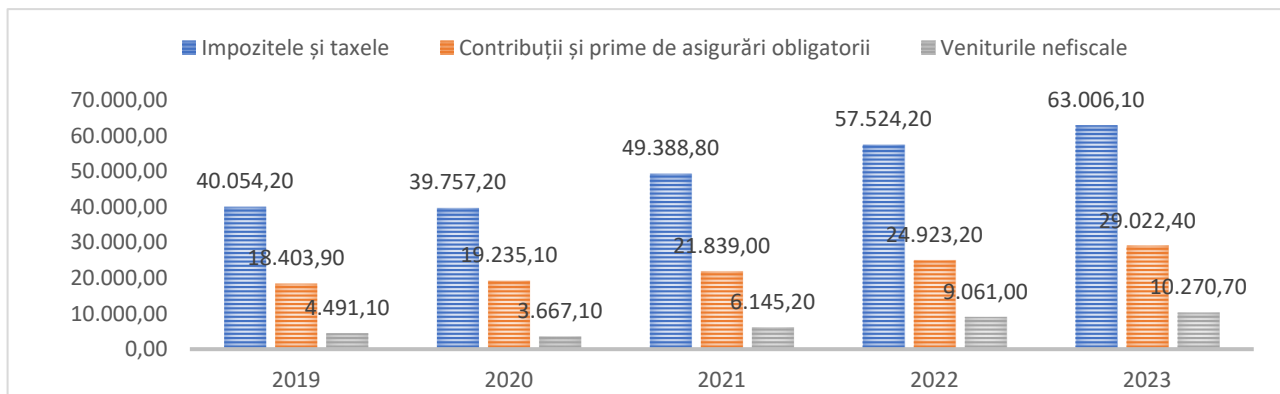
Analiza succintă a surselor bibliografice. Din punct de vedere metodologic și informațional, cercetarea are drept fundament lucrările experților în domeniu Corina Bulgac, Adrian Mihai Inceu, Dan Lazăr, Carmen Năstase, Mihai Popescu, Angela Casian, Anjela Baurciula, inclusiv informații actualizate de pe suporturi digitale cu mar fi cea a Ministerului Finanțelor și a Guvernului Republicii Moldova .

Descrierea metodelor de cercetare utilizate. Metodele de cercetare, utilizate în scopul elaborării prezentului articol sunt metoda descriptivă, comparativă, analitică, grafică, tabelară, inductivă și deductivă, acestea fiind aplicate în simbioză pentru a facilita organizarea și interpretarea datelor și surselor de informare selectate.

Rezultatele obținute. Datele și informațiile extrase din sursele utilizate pentru efectuarea cercetării evidențiază importanța politicii fiscale pentru economie, aceasta aflându-se, totodată, în raport de interdependență cu politica monetară, politica bugetară, politica valutară, politica ocupării forței de muncă, politica prețurilor și politica financiară a întreprinderii. Respectarea și îndeplinirea cu succes a acestora va fi succedată de majorarea operativității în aplicarea pârghiilor de administrare fiscală, eficientizarea administrării fiscale și, în mod consecvent, asigurarea unui venit al bugetului public național optim.

Întrucât veniturile bugetului de stat încorporează veniturile fiscale, care se instituie de către stat în virtutea suveranității sale financiare în calitatea sa de subiect de drept public, având caracter obligatoriu și nerestituibil^[1], venituri nefiscale, care revin statului în calitatea sa de proprietar de capitaluri avansate în procesul reproducerii economice, cele realizate de la regiile publice, precum și diverse alte venituri^[1], și contribuțiile și premiile de asigurări obligatorii, dinamica acestora de asemenea este relaționată cu cea a politicii fiscale.

Astfel, datele referitoare la evoluția veniturilor fiscale, altfel spus a taxelor și impozitelor, a contribuțiilor și premiilor de asigurări obligatorii, respectiv a veniturilor nefiscale, sunt ilustrate în figura 1.

Sursa: elaborat de autor în baza raporturilor BPN 2019-2023[online]. [citat 25 martie 2024]^[5]

Figura 1. Evoluția impozitelor și taxelor, a contribuțiilor și premiilor de asigurări obligatorii și a veniturilor nefiscale în perioada anilor 2019-2023 (mil. lei)

În mod analogic, ponderile în PIB a indicatorilor prezenți sunt ilustrate în tabelul 1.

Tabelul 1 Ponderele categoriilor de venituri ale BPN în PIB în Republica Moldova în perioada 2019-2023, %

Anul	Impozitele și taxele	Contribuții și prime de asigurări obligatorii	Veniturile nefiscale
2019	19,04	9,21	2,13
2020	16,42	7,94	1,83
2021	20,81	9,02	2,54
2022	20,96	9,07	3,30
2023	21,40	9,86	3,49

Sursa: elaborat de autor în baza raporturilor BPN 2019-2023[online]. [citat 25 martie 2024]^[5]

Analizând datele din figura 1 și pe cele din tabelul 1, observăm o creștere treptată a valorilor atribuite impozitelor și taxelor înregistrate în intervalul 2019-2023, diagrama expunând un număr de 40 054,20 milioane de lei în 2019, cu o pondere de 19,04% în PIB, urmând o scădere revelatorie în 2020, înregistrându-se cu circa 297 milioane mai puțin comparativ cu anul precedent, lucru condiționat în mare parte de pandemia de COVID-19, declanșată în această perioadă, urmată de scăderea impozitelor și taxelor în scopul atenuării impactului avut de criză asupra economiei și, implicit, asupra populației. Cu toate acestea, începând cu anul 2021 este sesizată o creștere a veniturilor fiscale, în 2023 ajungându-se la 63 006,10 milioane de lei, ceea ce reprezintă 21,40% din PIB.

În mod analogic, în ceea ce privește contribuțiile și primele de asigurări obligatorii, este sesizabilă aceeași tendință de creștere, excepție fiind perioada 2019-2020, în 2019 înregistrându-se 18 403,90 milioane de lei cu o pondere în PIB de 9,21 %, cu aproximativ 1,27% mai mult decât anul viitor. În ceea ce privește anul 2023, contribuțiile și primele de asigurări obligatorii constituie 29 022,40 milioane de lei, echivalentul a 9,86% din PIB.

Referitor la veniturile nefiscale, acestea, de asemenea prezintă o creștere, abatere reprezentând, analogic, intervalul 2019-2020, în 2019 indicatorul fiind de 4 491,10 milioane de lei cu ponderea în PIB de 2,13%, cu circa 0,3% mai mult decât în anul 2020. În anul 2023, însă, indicatorul a crescut până la 10 270,70 milioane de lei, echivalentul a 3,49% din PIB.

În mod particular, pentru întregirea tabloului economic și compararea indicatorilor de la începutul și sfârșitul perioadei analizate, ca rezultat al politicii fiscale, valoarea impozitelor indirecte sunt indicate în figura 2, iar a celor directe, în figura 3.

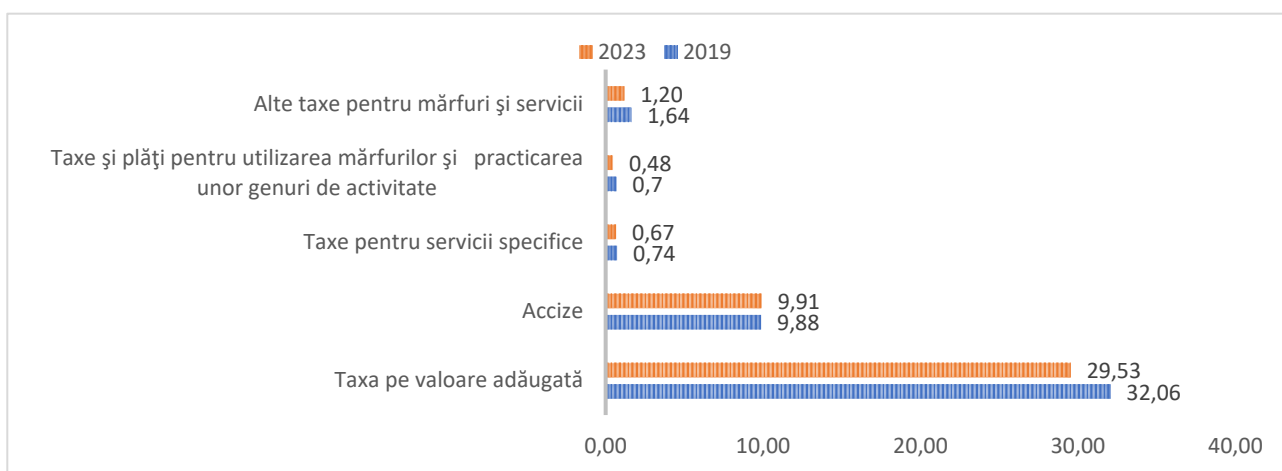

Figura 2. Ponderea impozitelor indirecte în veniturile BPN în anii 2019 și 2023 (%)

Sursa: elaborat de autor în baza raporturilor BPN 2019-2023[online]. [cit 25 martie 2024]^[5]

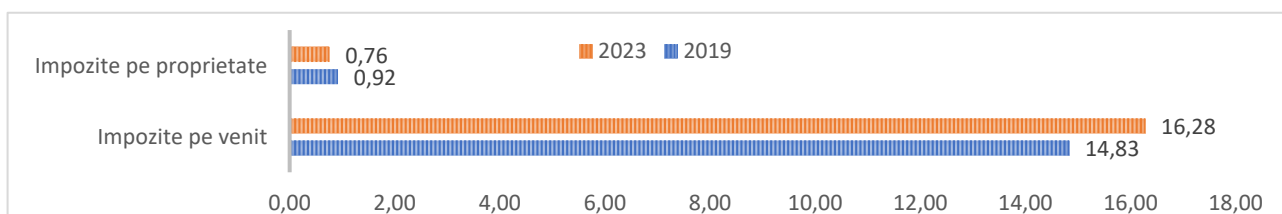

Figura 3. Ponderea impozitelor directe în veniturile BPN în anii 2019 și 2023 (%)

Sursa: elaborat de autor în baza raporturilor BPN 2019-2023[online]. [cit 25 martie 2024]^[5]

În urma analizării celor două diagrame este sesizabil faptul că ponderea impozitelor indirecte în veniturile BPN este mai mare decât ponderea celor directe, în 2019 procentajul total pentru impozitele indirecte fiind de 45,02%, pentru cele directe fiind 15,75%, pe când în 2023 acesta este de 41,79% pentru impozitele indirecte și respectiv 17,04% pentru cele directe.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

Scopurile politicii fiscale, realizate prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat din Republica Moldova, sunt direcționate în mod primordial spre fluidizarea administrării și managementului fiscal. Impozitul, considerat principala pârghie financiară și elementul fundamental al acesteia, împreună cu taxele, sunt un mijloc de manifestare a politicii fiscale și contribuie la implementarea sa. Totodată, prin impozare are loc o succesiune de acțiuni, începând de la identificarea și evaluarea materiei impozabile, continuându-se cu determinarea mărimii impozitului și finalizând cu încasarea efectivului acestuia^[2], fapt ce permite analiza mai complexă a situației economice naționale.

În Republica Moldova, analiza perioadei 2019-2023 susține o ascensiune a impozitelor și taxelor, respectiv și a veniturilor bugetului public de stat, excepție în majoritatea cazurilor survenind intervalul 2019-2020 în care se înregistrează o retractare substanțială.

Corelând cu actualitatea, politica fiscală care va intra în vigoare din 2024, în mare parte, va fi centrată pe soluționarea constrângerilor economice ale contribuabililor, precum și pe depistarea instrumentelor de sprijin a populației^[4], acestea fiind aplicate primordial pentru a motiva forța de muncă calificată, a extinde varietatea de stimulente fiscale și a simplifica mecanismul de calculare și achitare a impozitelor și taxelor.

În vederea optimizării politicii fiscale, combaterea evaziunii fiscale, înaintarea programelor de educarea financiară a contribuabililor, menite să-i responsabilizeze în ceea ce privește obligațiunile fiscale față de stat, implementarea noilor tehnologii digitale pentru a reduce costurile administrative, precum și optimizarea cheltuielilor publice, sunt soluții în ceea ce privește dezvoltarea pe termen lung a acesteia.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Adrian Mihai Inceu, Dan Lazăr. *Așezarea Impozitelor și Taxelor Mobilizate la Bugetul de Stat*. Revista Transilvană de Științe Administrative, 1999.
2. Angela, Casian and Baurciula Anjela. *Finanțe Publice*. Chișinău: RGP Grup, 2017.
3. Nastase, Carmen, Mihai Popescu and Apetrei-Gicu-Simion. *Politica fiscală și sistemul fiscal românesc*. Suceava: Universitatea „Ștefan cel Mare”, n.d. <file:///C:/Users/mevel/Downloads/politica-fiscala_compress.pdf>.
4. *Politica Fiscală în anul 2024, Centrată pe Cetățean*. Guvernul Republicii Moldova, 2023. <<https://gov.md/ro/content/politica-fiscala-anul-2024-centrata-pe-cetateni>>.
5. *Raporturile BPN*. Ministerul Finanțelor, 2019-2023. <<https://www.mf.gov.md/ro/ministerul-finan%C8%9Belor/catalogul-de-date-deschise-al-ministerului-finan%C8%9Belor>>.

Coordonator științific: dr., MOROI Tatiana

Academia de Studii Economice din Moldova Republica Moldova,

Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail: moroi.tatiana@ase.md